

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Secțiunea A – Limba și literatura română
Etapa națională
23 aprilie 2019
Clasa a VI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Se dau fragmentele:

A.

Singur în fața elevului său, primului său elev, Sergiu Zaharescu se simți stânjenit. Nu știa cum să înceapă, ce să spună. Făcu câțiva pași ca să-și adune puțin gândurile, să-și fixeze punctele principale ale câtorva cuvinte pe care se simțea dator să le spună. Puiu, liniștit, aștepta. [...]

5 Cuprins de o inspirație subită, regăsindu-și deodată toată stăpânirea de sine, Sergiu începu să vorbească. Nu despre datoriile elevului față de părinți și de școală. Nu despre manualele de latină și de matematică. Nu despre importanța culturii și despre necesitatea examenelor. Ci despre biciclete, în general, și despre „Diamant-prim”*, în special. Despre diferența dintre „roata fixă” și „roata liberă”, despre circuitul Munteniei* și, încet-încet, despre toate științele care au colaborat, pentru ca, datorită lor, să putem avea astăzi la îndemână instrumentul perfect, util și recreativ, care este bicicleta.

10 Cauciucul, din care se fabrică anvelopele și camerele, i-a dat ocazia lui Sergiu să vorbească despre arborele care îl produce, despre locurile unde crește arborele ăsta, despre oamenii care trăiesc în aceste regiuni, despre moravurile* și originile lor, să facă, într-un cuvânt, pe neabgate de seamă, o lecție amuzantă de geografie. Și tot așa, roțile pe care se pun cauciucurile [...] și aerul din ele i-au înlesnit să stabilească importanța fizicii și a legilor ei, să vorbească despre rezistența aerului și

15 despre forțe și, până la urmă, discutând și comparând diferitele mărci de biciclete, să facă oarecare considerații de istorie, asupra statelor respective.

Puiu îl ascultase la început surprins și apoi captivat. Îl întrerupsese chiar de câteva ori ca să-și dea o părere personală – firește – nu cu privire la părțile geografice, fizice sau istorice ale discuției, ci cu privire la unele amănunte tehnice pe care, în materie de bicicletă, Sergiu le ignora. [...]

20 Și-acum, dintr-odată, singur, Sergiu triumfa... Își câștigase elevul de partea lui. Izbutise să-l țină o oră întreagă atent, interesat, cu ochii pironiți asupra lui. [...]

— Te felicit, domnule Zaharescu...

— Pentru ce, domnișoară ?

— Pentru debut. A fost magistral. Nu l-am văzut niciodată pe frate-meu atât de captivat.

25 — Am vrut să-l fac să înțeleagă că nu sunt pentru el altceva, decât un prieten mai mare, cu care poate sta de vorbă despre orice, chiar și despre biciclete.

— Dar de unde știi pasiunea lui pentru bicicletă?

— Am aflat-o întâmplător.

Tudor Mușatescu, **Mica publicitate**

Diamant-prim – marcă de biciclete fabricate în Germania

circuitul Munteniei – concurs de ciclism

moravuri – totalitatea obiceiurilor și a deprinderilor unui popor

B.

30 Tata spune că majoritatea oamenilor nu văd lumea din jurul lor. Stăm pe bancheta din spate a unui autobuz. Vocea lui e scăzută. Sunt fericit că eu sunt singurul cu care vorbește tata. Doar eu îi pot auzi vorbele.

El spune:

— Ceii mai mulți oameni văd doar ce vor să vadă. Nu au curajul să vadă lumea așa cum este.

Tu ai?

35 Mă las în jos pe banchetă și spun că nu am curaj. Îmi dau seama după sunetul vocii lui că e ceva important.

- *Bineînțeles, spune el, îmbrățișându-mă atât de strâns, încât îi simt nasturii de metal de la jacheta de cowboy. Cei mai mulți doar trec prin lume, complet orbi. Îți amintești când ți-am povestit despre electricitate? Că o folosim atunci când prăjim pâine la toaster sau când aprindem lumina.*
- 40 — *Da.*
Am fost lăsat să aprind și să sting lumina până când s-a ars becul și am fost nevoiți să luăm cina la lumina lumânării. Dar tata nu s-a supărat, pentru că învățasem ceva.
- *Ai văzut vreodată electricitatea?*
Am scuturat din cap.
- 45 — *Noi știm că e acolo, în cabluri, dar nu o putem vedea. Însă oamenii sunt convinși că electricitatea există. Fără electricitate toate aparatele ar muri. Ar sta doar acolo și ar străluci, inutile.*
Tata îmi zâmbește, iar eu îi întorc zâmbetul.
- *Dar numai pentru că ceva nu poate fi văzut nu înseamnă că nu există.*
Autobuzul se umple încet cu oameni. Tata se uită pe fereastră. Mai întâi cred că a terminat de vorbit, dar el se apleacă aproape de mine, atât de aproape, încât îi simt respirația.
- 50 — *Și asta nu pentru că oamenii nu pot vedea aceste lucruri. Niciodată nu le-au putut vedea. Cărțile sunt pline de lucruri care nu se pot vedea. La fel și poveștile. Dar oamenii s-au speriat. Nu mai au deloc curaj. Se prefac că nu văd nimic. Când coboară scările spre subsol, noaptea târziu, și aud un zgomot ciudat, râd. Râd de ei înșiși, pentru că știu că nu e nimic acolo de care să le fie teamă. Așa au hotărât ei.*
- 55 — *Tata se uită la mine și mă strânge de umăr.*
— *Îți spun asta, pentru că de-acum ești băiat mare.*
— *Am șapte ani.*
— *Da, ești băiat mare.*
- 60 — *Mă uit pe fereastră. Încerc din răspuțeri să văd ce zice tata că e acolo, dar nu am nicio idee la ce ar trebui să mă uit.*
— *Tată, eu n-ar trebui să merg la școală?*
— *Ți-ar plăcea? Dar știi să citești deja...*
Scutur din cap, știi să citești de mult, de când îmi amintesc.
- 65 — *Da, dar trebuie să fie și altele...*
— *Ca de exemplu?*
— *Să socotești. Asta se învață la școală. [...]*
El se uită lung la mine. Cercetător. Ca și cum s-ar amuza de ceva ce ar putea împărtăși cu mine dacă aș fi mai mare. Abia aștept să fiu mare.
- 70 — *Afară, orașul alunecă pe lângă noi. Atât de mare, încât niciodată n-am văzut aceiași oameni de două ori.*

Jonas T. Bengtsson, **O poveste**

C.

- *La vremea aceea, Newton, aflându-se într-o grădină, împreună cu vechiul său prieten, William Stukeley, a explicat cum a început să își pună întrebări în privința gravitației, pornind de la modul cum un măr cade din copac: De ce cade mereu drept în jos? [...] Marile idei legate de atracție și de mișcare erau în mintea lui Newton și nu e lipsit de sens să ne gândim că vederea unui măr care cade din pom i-a atras atenția acestuia. [...] Nu toți adepții lui Newton aderă la povestea cu mărul. Unul a scris chiar că e de prost-gust să credem că simpla cădere a unui măr a inspirat mărețele legi ale gravitației, însă mărul nu era totul: au mai trecut 20 de ani până când Newton și-a publicat toate ideile complexe, rezultate din reflecțiile sale asupra gravitației*. Și care ar fi problema dacă un lucru banal ar fi inspirat o idee atât de măreață? Și inspirația are nevoie de o minte strălucită, pentru a fi transpusă în practică.*

adaptare după Jay Ingram, **Știința lui „De ce”. Răspunsuri la întrebări despre lumea din jur**

gravitație – forță de atracție reciprocă a tuturor corpurilor din Univers; interacțiune

SUBIECTUL I**20 de puncte****Scrive pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.**

1. Sunt despărțite corect în silabe toate cuvintele din seria:
  - a) *ins-pi-ra-ți-e; ca-blu-ri; fe-reas-tră;*
  - b) *in-spi-ra-ți-e; ca-blu-ri; fe-re-as-tră;*
  - c) *in-spi-ra-ți-e; ca-bluri; fe-reas-tră;*
  - d) *ins-pi-ra-ție; ca-bluri; fe-reas-tră.***2 puncte**

2. Numărul de sunete este mai mic decât numărul de litere în toate cuvintele din seria:
  - a) *fixă; există; complexe;*
  - b) *special; geografie; electricitate;*
  - c) *înceapă; banchetă; ciudat;*
  - d) *ceva; chiar; cauciucul.***2 puncte**

3. Sinonimele contextuale ale cuvintelor *trăiesc, importanța, diferitele*, din rândurile 10-15, sunt în ordine:
  - a) simt; seriozitatea; diversificatele;
  - b) ajung; valoarea; vechile;
  - c) viețuiesc; dorința; cunoscutele;
  - d) locuiesc; însemnătatea; variatele.**2 puncte**

Scrive pe foaia de concurs răspunsurile corecte la cerințele de mai jos:

4. Rescrie enunțul *Tata îmi zâmbește, iar eu îi întorc zâmbetul.*, trecând verbele de la timpul prezent la timpul perfect simplu. **2 puncte**
5. Transcrie, din rândurile 5-10, un substantiv articulat hotărât, în cazul nominativ, respectiv un substantiv articulat hotărât, în cazul genitiv. **2 puncte**
6. Precizează felul pronumelor, în ordinea în care apar în rândul 38. **2 puncte**
7. Alcătuește un enunț în care cuvântul „î”, din rândul 13, să fie altă parte de vorbire, precizând-o. **2 puncte**
8. Formulează un enunț pe care tatăl l-ar putea rosti în contextul din rândurile 41-42, pentru a-și asigura fiul că nu este supărat, folosind și un verb la modul imperativ. **2 puncte**
9. Construiește un enunț în care substantivul *copac* să aibă funcția sintactică de nume predicativ. **2 puncte**
10. Corectează rescriind biletul pe care copilul din textul B i l-ar putea adresa tatălui: *V-a fi grozav când voi putea socotii! Pe măsură ce voi învăța mai multe, mă voi baza pe cunoștințele proprii.* **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea**40 de puncte****Scrive pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsul pentru fiecare dintre întrebările de mai jos, cu privire la textele date:**

1. Despre ce domeniu a avut ocazia să vorbească profesorul, comparând mărcile de bicicletă? **6 puncte**
2. Care este o idee principală din rândurile 22-28? **6 puncte**
3. De ce, la început, Sergiu Zaharescu se simțea inconfortabil? **6 puncte**
4. La ce face referire secvența *au mai trecut 20 de ani*, din rândul 78? **6 puncte**
5. Prin ce se aseamănă atitudinea profesorului (textul A) cu aceea a tatălui (textul B)? Exemplifică prin câte o secvență comentată din fiecare text. **8 puncte**
6. Ce semnificație au cuvintele tatălui: *Cărțile sunt pline de lucruri care nu se pot vedea. La fel și poveștile.*, din rândul 52? **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

Cum poate fi descoperită lumea din jur, pornind de la lucruri simple/obișnuite?

Scrie o compunere, de 150 – 300 de cuvinte, în care să răspunzi la această întrebare, justificându-ți ideile prin valorificarea semnificațiilor și a valorilor propuse de textele-suport, precum și a lecturilor, a experienței personale sau culturale.

În elaborarea răspunsului vei avea în vedere:

- interpretarea unui eveniment din fiecare dintre cele trei texte, pentru justificarea răspunsului;
- corelarea ideilor din cele trei texte și a acestora cu idei dintr-un alt text literar sau cu aspecte din experiența personală sau culturală;
- respectarea structurii unei compuneri, claritatea exprimării și coerența ideilor.

Vei primi 16 puncte pentru conținutul compunerii și 4 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al IV-lea

20 de puncte

Scrie un text, de 150 – 300 de cuvinte, în care să descrii un spațiu (un oraș, un parc, un muzeu, o bibliotecă etc.), real sau imaginar, pe care l-ai descoperit, alături de cineva apropiat.

În elaborarea compunerii vei avea în vedere:

- construirea unor idei creative adecvate cerinței, respectând relația dintre temă și conținut;
- respectarea convențiilor unui text descriptiv și a structurii compunerii;
- realizarea coerenței tematice și a coeziunii;
- folosirea a două figuri de stil diferite;
- alcătuirea a patru structuri asociate senzațiilor (ce se vede/ se aude/se simte/ se atinge);
- utilizarea claselor morfologice specifice într-un limbaj expresiv.

Vei primi 16 puncte pentru conținutul compunerii și 4 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.